

tivně hodnotíme samozřejmě i to, že na takto významné události byly prezentovány dva české příspěvky. Jedinou tragikomickou vadou na kráse byly problémy technického rázu při klíčových prezentacích, které zahajovaly každý den: při každé z nich nastaly zásadní problémy s ozvučením, které někdy prakticky znemožňovaly porozumění.

Na závěr lze konstatovat, že se organizátorům fóra EAIR podařilo vytvořit velice příjemnou a přátelskou atmosféru. Lze jen doufat, že v podobném duchu bude na fórum navázáno příští rok v norském Stavangeru.

Lucie Hindlová, Petr Pabian

KONFERENCE CHER 2011–11–03

CHER (*Consortium of Higher Education Researchers*) je mezinárodní asociace, která se zabývá oblastí vysokého školství a sdružuje výzkumné pracovníky vysokoškolského vzdělávání mnoha zemí světa. CHER byla založena v průběhu konání první konference v roce 1988 v německém Kasslu a od té doby pořádá každoročně svou konferenci. Nebylo tomu jinak ani letos. Zájemci, odborníci a výzkumníci v oblasti vysokého školství na konferenci řešili ve svých příspěvcích a diskusích, ale také na neformálních setkáních aktuální myšlenky a politiku vysokého školství ve 21. století. Vycházeli z výsledků právě probíhajících empirických výzkumů, projektů nebo teoretického bádání v dané oblasti. Letošní již 24. ročník konference CHER se konal ve dnech 23.–25. června 2011 v Reykjavíku na islandské univerzitě (*University of Iceland, School of Education*) a nesl název „*Jaké jsou vyhlídky vysokého školství v 21. století? Myšlenky, výzkum a politika*“ (*What are the prospects for higher education in the 21st century? Ideas, research and policy*). Ve více než 80 příspěvcích a pěti panelových vystoupeních řešili experti z 25 zemí nejrůznější témata z oblasti vysokého školství.

Konference CHER je jednou z nejvýznamnějších akcí, zaměřujících se na oblast vysokého školství. Na akci se sešlo několik desítek zájemců, výzkumníků, ale i studentů, zabývajících se problematikou vysokého školství. Většina zúčastněných prezentovala ve svých vystoupeních vlastní empirický výzkum a teoretické bádání. Vedle známých a uznávaných odborníků prezentovali svůj příspěvek také Ph.D. studenti a začínající výzkumníci. Právě této „mladé“ skupině nadšenců v oboru byla věnována zvláštní pozornost. Kromě neformálního setkání začínajících výzkumníků před zahájením konference se mohli těšit na setkání a diskuse se zkušenými kolegy z dané oblasti a načerpat tak cenné zkušenosti.

Na konferenci byli pozváni tři hlavní řečníci, aby pronesli první prezentaci, která vždy zahájila konferenční den a která souvisela s hlavním tématem dne a některými tématy dalších příspěvků přichystaných na příslušný den. Organizátoři vytvořili celkem čtyři bloky/skupiny, do kterých se snažili

(často s pomocí samotných přednášejících) příspěvky umístit. Bylo možné rozlišit tři skupiny příspěvků podle úrovně: mikroúroveň (*micro level*), na které se probíraly otázky v rámci jednotlivých institucí, střední úroveň (*meso level*), tj. institucionální úroveň, a konečně makroúroveň (*macro level*), na které se řešila problematika na úrovni systémů vysokého školství. I když se jedná o poněkud zjednodušené dělení, organizátoři doufali, že tento rámec může užitečně posloužit diskusi o budoucnosti vysokého školství. Čtvrtou skupinu pak tvořily ty příspěvky, které se nehodily svým zaměřením do žádné z výše uvedených tří skupin, proto byly zařazeny zvlášť do čtvrtého, „obecnějšího“ bloku.

První den konference začal vystoupením místní islandské zpěvačky a po přivítání všech účastníků zahájila konferenci svou prezentací první hlavní mluvčí, Ellen Hazelkorn (*Dublin Institute of Technology*), která hovořila o diverzifikaci vědění a agendě občanské společnosti. Následně odstartovaly čtyři paralelní bloky přednášek. Zaujala mě prezentace mezinárodního projektu IBAR – *Identifying barriers in promoting European Standards and Guidelines for Quality Assurance at institutional level (Framework 7 Lifelong Learning project)*. Autoři příspěvku (H. Eggins, D. F. Westerheijden) jsou jedněmi ze sedmi partnerů tohoto mezinárodního projektu, přičemž hlavním projektovým koordinátorem je Centrum pro studium vysokého školství (Šebková). Bylo možné si dále poslechnout příspěvky na nejrůznější témata, např. o problematice vládnutí, kurikulu, akademické kariéry, reformě univerzity či kvalitě. Konferenční den uzavřela slavnostní recepcí, na které se účastníci mohli vzájemně dále seznamovat a také, třeba u šálku kávy, rozebrat své příspěvky a odborné zaměření a popovídat si o nejrůznějších tématech, nejen o vysokém školství.

Následující konferenční den zahájil svou řeč další hlavní mluvčí, David Labaree (*Stanford University*), který se zamyslel nad tím, jak může univerzitní systém přežít, když stát omezuje svou podporu. Hovořil o aktuální krizi vysokého

školství, o stále ožehavém problému školného apod. a poukázal na zkušenost a praxi univerzity v Americe. I tento den si účastníci mohli vybrat ze škály zajímavých a aktuálních témat řešících oblast vysokého školství, jako např. rozšiřování vysokoškolského vzdělávání, proces učení a studium, akademické profese, institucionální a politické souvislosti, vědecká praxe a další. Druhý konferenční den byl honosně zakončen setkáním v luxusní restauraci v Reykjavíku, přítomní mohli dále navazovat kontakty s účastníky konference a u toho se mj. pokochat nádherným výhledem na hlavní město a na „půlnoční nezapadající slunce“.

Poslední den zahájil konferenci třetí hlavní mluvčí, Páll Skúlason (*University of Iceland*), který zasvěceně hovořil o ideálu humanizace a roli univerzit. Kladl si např. otázku, co můžeme udělat pro to, aby byla společnost lepší pro

naše vnuky a další generace. Následovaly příspěvky na různá témata, jako např. doktorské vzdělání, idea a role univerzity nebo management ve vysokém školství. Na závěr měli všichni přítomní konference možnost zúčastnit se několikahodinového placeného výletu (*The Gold Circle tour*) a navštívit tak několik nádherných míst islandského ostrova, pokochat se pohledy do kouzelné krajiny a tím zakončit svůj konferenční pobyt na ostrově.

Konference byla velmi inspirativní a podnětná. Můžeme se tak těšit na příští konferenci, která se bude konat v slavnostním v duchu svého 25. výročí ve dnech 9.–12. 9. 2012 v Bělehradě pod názvem *Vysoké školství a sociální dynamika (Higher Education and Social Dynamics)*.

Lenka Minksová

ETNOGRAFIE VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ? NOVÝ VÝZKUM ČESKÉHO VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ Z NEOBVYKLÉ PERSPEKTIVY

V letošním roce byl započat výzkumný projekt „Masové vysoké školství v institucionálním kontextu: etnografie vysokoškolských kateder v České republice“ (GA ČR P404/11/0127, 2011–2013), jehož cílem je nejen přinést teoreticky podložený pohled na české vysoké školství, ale také ukázat na možnosti a perspektivy využití etnografických metod pro studium vysokého školství. Tento přístup je zatím i v mezinárodní vědecké komunitě výzkumu vysokého školství na okraji, ale zaznamenává v posledních letech rychlý vzestup zájmu. Jeho výhodou je, že umožňuje nahlédnout a analyzovat situaci „zezdola“ v místě, kde se samotné vzdělávání a také výzkum odehrává – na vysokoškolských katedrách.

Projekt vzešel ze spolupráce Filozofické fakulty Univerzity Pardubice, Sociologického ústavu AV ČR a Centra pro studium vysokého školství a je podpořen Grantovou agenturou ČR. Realizace projektu je naplánována na období let 2011–2013 a výzkum je uskutečňován šestičlenným týmem ve složení Petr Pabian, Lucie Jarkovská (Univerzita Pardubice), Tereza Stöckelová, Alice Červinková (Sociologický ústav), Karel Šima, Lenka Minksová (Centrum pro studium vysokého školství). Rámec výzkumu přitom navazuje na předchozí badatelskou práci členů a členek týmu v oblasti studia vědy a vysokého školství. Jedná se především o mezinárodní projekt 6. RP „Knowledge, Institutions and Gender: an East-West Comparative Study“, který v letech 2006–2008 probíhal v pěti evropských zemích (viz Stöckelová 2009, Červinková 2010). Dále o navazující pro-

jekt „Vyjednávání vědních politik ve výzkumné praxi a akademické dráze“ (GA AV ČR 2009–2010) a „Terciární vzdělávání ve znalostní společnosti“ (výzkumný záměr CSVŠ) (viz Prudký, Pabian, Šima 2010, Minksová, Šebková, Pabian 2011).

Cílem projektu je popsat a porozumět současným proměnám vysokého školství zdola – prostřednictvím etnografického výzkumu vysokoškolských kateder – a kriticky přispět k rozvoji teorií masifikace (Trow) a akademického kapitalismu (Slaughter et al.). Konceptuálně a metodologicky vychází projekt ze studií vědy a technologií (STS), studií vysokého školství (higher education research) a ustavujících se antropologických přístupů ke studiu reformy vysokoškolského vzdělávání. Výzkum se soustředí na to, jak se uskutečňují proměny českého vysokého školství v konkrétních aktivitách vysokoškolských kateder – tj. ve výuce, studiu, výzkumu a přenosu znalostí. Klade důraz na postavení a perspektivy různých aktérů těchto činností, tj. vyučujících, studujících a fakultního/univerzitního vedení, a interakce mezi nimi. Právě zvolená metodologie by měla umožnit analyzovat vnitřní rozpory současného českého vysokého školství a napětí, které jsou výsledkem překotného vývoje a reformování posledních deseti let. Projekt tak představuje zcela unikátní možnost studovat proces proměny institucí vysokého školství v konkrétních podmínkách v kvalitativní perspektivě.

Práce na realizaci projektu byly zahájeny na jaře 2011 pracováním teoretického a metodologického aparátu a jeho